

Høringsinstanser iht. liste

HØRING – FORSKRIFT OM SIKKERHETSSTILLELSE FOR FORLATTE ARBEIDSTAKERE PÅ NORSKE SKIP OG OM ENDRING AV FORSKRIFT OM GARANTI FOR TRYGDERETTIGHETER FOR ARBEIDSTAKERE PÅ NORSKE SKIP (GJENNOMØRING AV MLC-ENDRINGER)

Sjøfartsdirektoratet sender med dette forslag til ny forskrift om sikkerhetsstillelse for rettigheter for arbeidstakere på norske skip og forslag til endringsforskrift til forskrift 18. februar 2005 nr. 145 om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip på høring.

Høringsuttalelser sendes Sjøfartsdirektoratet **innen 2. januar 2017** til post@sdir.no.

Direktoratet bemerker at høringsfristen er kort. Konvensjonsendringene er imidlertid godt kjent i næringen og hos arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene, og direktoratet er også kjent med at forsikringsselskapene allerede har utarbeidet løsninger som tar høyde for endringene.

Konvensjonsendringene trer i kraft 18. januar 2017, og Sjøfartsdirektoratet legger opp til at endringene i norsk regelverk skal tre i kraft samme dato.

Høringen legges også ut på Sjøfartsdirektoratets hjemmesider www.sjofartsdir.no.

Bakgrunn

Forskriftsendringene gjennomfører endringer i ILO-konvensjon nr. 186 av 23. februar 2006 om sjøfolks arbeids- og levevilkår (MLC). Endringene trer i kraft 18. januar 2017. Konvensjonsendringene innebærer nye krav om økonomisk sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere, jf. ny standard A.2.5.2 og om økonomisk garanti ved død eller langvarig uførhet, jf. ny standard A.4.2.1.8 følgende.

Det følger av standard A2.5 nr. 2 i MLC at standarden kan gjennomføres ved lov, forskrift, andre tiltak eller tariffavtaler. Sjøfartsdirektoratet legger til grunn at det samme gjelder for gjennomføringen av de nye standardene nevnt ovenfor. Sjøfartsdirektoratet har ikke informasjon som tilsier at tariffavtalene for norske skip gjennomfører de vedtatte endringene i MLC. Det er derfor direktoratets vurdering at forlatte arbeidstakers rettigheter etter nye MLC standarder A2.5.2 og A.4.2.1.8 følgende ikke er tilstrekkelig regulert i gjeldende norsk regelverk. Sjøfartsdirektoratet foreslår derfor nye forskriftsbestemmelser som tar sikte på å gjennomføre de vedtatte endringene i MLC.



Krav til sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere

Konvensjonsendringene pålegger medlemsstatene å etablere et system for økonomisk sikkerhetsstillelse som skal sikre bistand til arbeidstakere som blir forlatt. Sikkerhetsstillelsen kan gjennomføres enten i form av et trygdesystem, en forsikring, et nasjonalt fond eller andre lignende ordninger.

Arbeidstakerne skal ha rett til å rette krav om utbetaling direkte mot sikkerhetsstilleren. Arbeidstakerens dokumenterte krav om dekning av utgifter skal behandles hurtig og utbetalingen skal skje uten unødig opphold. Standarden oppstiller også andre vilkår, for eksempel i tilknytning til opphør av den økonomiske sikkerheten, sikkerhetsstillers rett til å tre inn i arbeidstakerens krav og regress. Videre stilles det krav til at et sertifikat eller annen form for dokumentasjon for den økonomiske sikkerheten skal være oppslått og tilgjengelig om bord.

Økonomisk sikkerhet ved død eller langvarig uførhet

Konvensjonsendringene oppstiller videre visse minimumskrav til systemet for økonomisk garanti ved arbeidstakeres død eller langvarig uførhet. Endringene innebærer også at dokumentasjon på slik garanti skal finnes om bord og at denne dokumentasjonen skal være lett tilgjengelig for arbeidstakerne.

Nærmere om forslaget

Forslag til ny forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakeres rettigheter på norske skip

Det foreligger i dag plikt til å stille garanti for lønn og hjemreise for skip som er registrert i norsk internasjonalt skipsregister (NIS), jf. forskrift 18. februar 2005 nr. 146 om garanti for arbeidsvederlag og hjemreise for arbeidstakere på skip registrert i norsk internasjonalt skipsregister. Denne forskriften gjelder imidlertid kun skip registrert i NIS, mens konvensjonsendringene får virkning for alle norske skip som går i utenriksfart, det vil si også en rekke skip registrert i norsk ordinært skipsregister (NOR). Videre gjelder NIS-garantiforskriften kun i insolvenstilfeller, mens plikten til å dekke kostnader i tilfeller hvor skipsarbeidstakere blir forlatt ikke er tilsvarende begrenset. Direktoratet anser det dermed som mest hensiktsmessig å gjennomføre endringene i MLC standard A2.5 i en ny forskrift.

Direktoratet foreslår at plikten til sikkerhetsstillelse skal omfatte arbeidstakere som har sitt arbeid ombord når arbeidet etter sin karakter utgjør en del av skipets ordinære drift, jf. forskriften om virkeområdet for skipsarbeidsloven §2.

Forskriften vil bli fastsatt med hjemmel i lov 21. juni 2013 nr. 102 om stillingsvern mv. for arbeidstakere på skip (skipsarbeidsloven) § 4-7 når denne blir endret som foreslått av Nærings- og fiskeridepartementet¹. Forslaget til forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip sendes derfor på høring med forbehold om at hjemmel til å fastsette en slik forskrift blir tatt inn i skipsarbeidsloven.

Forskriftsforslaget innebærer at rederiet får en plikt til å sørge for sikkerhetsstillelse i form av forsikring eller annen tilsvarende økonomisk sikkerhet som dekker bistand til forlatte arbeidstakere. En arbeidstaker anses å være forlatt når rederiet i strid med MLC eller arbeidsavtale unnlater å dekke arbeidstakerens hjemreiskostnader, har forlatt arbeidstakeren uten nødvendig underhold og økonomisk støtte, eller på annen måte ensidig og uberettiget har brutt forbindelsen med arbeidstakeren, herunder ved å unnlate å utbetale avtalt lønn i minst to måneder.

Forskriftsforslaget angir hvilke utgifter som gir krav på utbetaling og skjæringspunktet for utbetaling, videre at arbeidstakerne kan fremme kravet direkte mot sikkerhetsstilleren og at dokumentasjon på sikkerhetsstillelsen skal være lett tilgjengelig om bord.

Sikkerhetsstillelsen skal dekke fire måneders utestående lønn og eventuelle andre ytelser som følge av arbeidsforholdet, alle nødvendige og påregnelige kostnader arbeidstakeren har pådratt seg som følge av at arbeidstakeren er forlatt, herunder hjemreiskostnader, og kostnader til dekning av arbeidstakerens

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/endringer-i-skipsarbeidslovens-regler-om-rederiets-garantiplikt/id2512785/>

grunnleggende behov, herunder losji, mat, drikkevann, klær hvis dette er nødvendig, drivstoff til overlevelse på skipet, nødvendig legebehandling og andre rimelige kostnader, frem til arbeidstakeren er kommet hjem, jf. forskriftsforslagets § 2 andre ledd.

Forslag til endring av forskrift 18. februar 2005 nr. 145 om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip

For de arbeidstakere som har sitt arbeid ombord på norske skip som er omfattet av norske trygdeordninger, har Nærings- og fiskeridepartementet foreslått å endre skipsarbeidsloven § 4-7 for å dekke de delene av konvensjonsendringene som ikke allerede er dekket av norsk regelverk, jf. departementets høringsbrev av 28. september 2016.

Forskrift 18. februar 2005 nr. 145 om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip gjelder for de arbeidstakerne som ikke er omfattet av norske trygdeordninger. Konvensjonsendringene foreslås gjennomført ved endring i denne forskriften, med hjemmel i skipsarbeidsloven § 4-7.

Det foreslås å ta inn bestemmelser om at arbeidstakerne kan rette krav om dekning direkte til garantist, om utbetaling av erstatning under garantien, om opphør av garantien, samt gis det nærmere regler om dokumentasjon av slik garanti og at denne dokumentasjonen skal være tilgjengelig for arbeidstakerne om bord på skipet.

Endring i MLC-sertifikatene

Konvensjonsendringene krever også at MLC-sertifikatene endres ved at det tas inn to nye sertifiseringspunkt for økonomisk sikkerhet for hjemreise mv. Det er hjemmel for å ta inn disse i skipssikkerhetsloven § 22a, og det anses ikke nødvendig med forskriftsendringer for å endre sertifikatmalen. Sjøfartsdirektoratet legger opp til at sertifikat utstedt før endringene trer i kraft er gyldige frem til de skal fornyes neste gang, slik at det ikke er nødvendig å søke om nye og oppdaterte sertifikater før tidspunktet for slik fornyelse.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det antas at en utvidelse av dagens garanti- og forsikringsplikt vil medføre økonomiske konsekvenser for rederiene. Sikkerhetsstillernes eksponering øker som følge av endringene, og de merkostnader dette medfører vil bli belastet rederiene. Kostnadene forventes ikke å bli vesentlige. Endringene vil også få mindre administrative konsekvenser for rederiene og sikkerhetsstillerne som følge av at dokumentasjon skal utstedes og være tilgjengelig om bord. For Sjøfartsdirektoratet vil endringene medføre begrensede administrative konsekvenser som følge av at to nye sertifiseringspunkter tilføyes på MLC-sertifikatene.

Med hilsen

Olav Akselsen
sjøfartsdirektør

Bjørn E. Pedersen
avdelingsdirektør
regelverk og internasjonalt arbeid

Dette dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til: Nærings- og fiskeridepartementet

Vedlegg: Forslag til forskrift om sikkerhetsstillelse for forlatte arbeidstakere på norske skip
Forslag til endring av forskrift om garanti for trygderettigheter for arbeidstakere på norske skip
Liste over høringsinstanser
Endringene i MLC som trer i kraft 18. januar 2017

